

LIETUVOS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO LAVINIMO INSTITUCIJŲ ASOCIACIJA

LITHUANIAN PUBLIC ADMINISTRATION TRAINING ASSOCIATION

viešasis
ADMINISTRAVIMAS
P u b l i c A d m i n i s t r a t i o n

Teorinio ir praktinio žurnalo VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS
steigėjas ir leidėjas

© LIETUVOS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO LAVINIMO INSTITUCIJŲ ASOCIACIJA

The theoretical and practical journal PUBLIC ADMINISTRATION
is published by
LITHUANIAN PUBLIC ADMINISTRATION TRAINING ASSOCIATION

Redakcijos kolegija / Editorial Board:

Vyriausieji (moksliniai) redaktoriai / Editors in chief (scientific editors):

prof. dr. **E. Chlivickas** / Prof Dr

prof. habil. dr. **B. Melnikas** / Prof Dr Habil

Nariai / Members

T. AMLING, Prof Dr, Leipzig University of Applied Sciences, Germany / *prof. dr., Leipziger taikomųjų mokslų universitetas, Vokietija*

A. ASTRAUSKAS, dr., LR Seimo kanceliarija, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, Lietuva / *Dr, Committee on State Administration and Local Authorities, the Office of the Seimas of the Republic of Lithuania, Lithuania*

A. BARABASHEV, Prof Dr, National Research University Higher School of Economics, Moscow, Russia / *prof. dr., Nacionalinis mokslo universitetas Aukštoji ekonomikos mokykla, Maskva, Rusija*

P. BOORSMA, Prof Dr, University of Twente, the Netherlands / *prof. dr., Twente universitetas, Nyderlandai*

M. BRINTHALL, National Academy of Public Administration, USA / *Nacionalinė viešojo administravimo akademija, Jungtinės Amerikos Valstijos*

E. CHLIVICKAS, prof. dr., Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos prezidentas, Lietuva / *Prof Dr, President of Lithuanian Public Administration Training Association, Lithuania*

J. CZAPUTOWICZ, Prof Dr, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Poland, until 2018 - European Studies Institute, Warsaw University, Poland / *prof. dr., Lenkijos Respublikos užsienio reikalų ministras, iki 2018 - Europos studijų institutas, Varšuvos universitetas, Lenkija*

M. DUGGETT, Prof, University of Portsmouth, United Kingdom / *prof., Portsmouth universitetas, Jungtinė Karalystė*

L. GAJDOSOVA, Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee), Slovakia / *Vidurio ir Rytų Europos viešojo administravimo institutų ir mokyklų tinklas, Slovakija*

R. GINEVIČIUS, prof. habil. dr., Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania*

L. YIU, Dr, President of Centre for Socio-Eco-Nomic Development, Switzerland / *dr., Socialinės ekonominės plėtros centro prezidentė, Šveicarija*

B. LEIDHAMMAR, Prof, Karlstad University, Sweden / *prof., Karlstad universitetas, Švedija*

R. MALKUS, dr., Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos konsultantas, Lietuva / *Dr, Consultant of Lithuanian Public Administration Training Association, Lithuania*

A. MARČINSKAS, prof. habil. dr., Vilniaus universitetas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Vilnius University, Lithuania*

B. MELNIKAS, prof. habil. dr., Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Head of Department, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania*

S. PUŠKORIUS, prof. habil. dr., Mykolo Romerio universitetas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Mykolas Romeris University, Lithuania*

A. RAIPA, prof. dr., Mykolo Romerio universitetas, Lietuva / *Prof Dr, Mykolas Romeris University, Lithuania*

A. ROSENBAUM, Prof Dr, Director of Institute for Public Management and Community Service, Florida International University, USA / *prof. dr., Floridos tarptautinis universitetas, Viešojo valdymo ir visuomeninių paslaugų institutas, Jungtinės Amerikos Valstijos*

R. SANER, Prof Dr, Basel University, Switzerland / *prof. dr., Bazelio universitetas, Šveicarija*

A. TEMMES, Finnish Institute of Public Management, Finland / *Suomijos viešosios vadybos institutas, Suomija*

K. TOLO, Prof Dr, University of Texas at Austin, USA / *prof. dr., Teksaso universitetas Ostine, Jungtinės Amerikos Valstijos*

M. TVARONAVIČIENĖ, prof. dr., Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Lietuva / *Prof Dr, The General Jonas Zemaitis Military Academy of Lithuania*

B. WOOLDBRIDGE, Prof Dr, Virginia Commonwealth University, USA / *prof. dr., Commonwealth universitetas, Virdžinija, Jungtinės Amerikos Valstijos*

Žurnalo leidėjas / *Publisher:*

Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacija / *Lithuanian Public Administration Training Association*

Atsakingoji sekretorė / *Executive Secretary:*

R. Luckutė

el.paštas/E-mail info@lvalia.lt

Redakcija / *Editorial Staff*

tel., faks./phone, fax. +370 636 00 595

el.paštas/E-mail info@lvalia.lt

Žurnalas „Viešasis administravimas“ įtrauktas į mokslinę tarptautinę duomenų bazę EBSCO, Business Source Complete.

The journal “Public Administration” has been included into international scientific database “EBSCO”, Business Source Complete.

TURINYS / CONTENT

VYRIAUSIŲJŲ REDAKTORIŲ ŽODIS

FOREWORD OF EDITORS IN CHIEF 6

VIEŠASIS VALDYMAS IR ADMINISTRAVIMAS: NAUJI POŽIŪRIAI PUBLIC GOVERNANCE AND ADMINISTRATION: NEW APPROACHES

E. Chlivickas.

Marketingo tyrimai plėtojant viešąjį sektorių

Marketing Research in the Development of the Public Sector 8

A. V. Rakšnys, R. Vanagas, M. Kondratavičiūtė.

Metavaldymas: kultūros veiksniai

Metagovernance: Cultural Factors 17

VIEŠOJI POLITIKA: ŠIUOLAIKINIAI PRIORITETAI PUBLIC POLITICS: CONTEMPORARY PRIORITIES

A. Kėdaitienė.

The Green Economic Growth: Contemporary Challenges

Žaliosios ekonomikos augimas: šiuolaikiniai iššūkiai 26

B. Melnikas.

Intelektinis potencialas ir intelektinė veikla šiuolaikinės visuomenės gyvenime: harmonijos, tvarios plėtros ir saugumo siekiai

Intellectual Potential and Intellectual Activities in the Life of Contemporary Society: Aspirations of the Harmony, Sustainable Development and Security 38

B. Melnikas.

Saugumo problemos: mokslinių tyrimų poreikiai ir prioritetai šiuolaikinių iššūkių kontekste

Security Problems: the Needs and Priorities of the Scientific Research in the Context of Contemporary Challenges 58

BANKROTO ADMINISTRAVIMAS VIEŠOJO VALDYMO SISTEMOJE A BANKRUPTCY ADMINISTRATION IN THE SYSTEM OF PUBLIC GOVERNANCE

A. Raipa, V. Mogenytė-Jasilionė.

Bankroto administratorių profesinė veikla: motyvacijų aspektai

Professional Activity of Bankruptcy Administrators: Aspects of Motivation 67

A. Raipa, V. Mogenytė-Jasilionė.

Bankroto administratorių atlyginimai: situacijos analizė

Compensations for a Bankruptcy Administrators: Situation Analysis 83

Gerbiamieji skaitytojai,

„Viešojo administravimo“ žurnalo publikacijos pasižymi didele nagrinėjamų temų ir problemų įvairove, šiose publikacijose aptariami itin sudėtingi šiuolaikinės visuomenės gyvenimo reiškiniai, išryškunami poreikiai ir parodomos galimybės kryptingai tobulinti viešąją politiką bei modernizuoti viešąjį administravimą. Prioritetinis dėmesys paprastai yra skiriamas toms šiuolaikinės visuomenės gyvenimo problemoms, kurių sprendimas reikalauja tiek iš esmės naujų viešosios politikos idėjų, tiek ir rimtos įvairių viešojo administravimo grandžių pertvarkos.

Žurnalo leidybos praktikoje susiklostė tradicija, kad daugelyje publikacijų pagrindinis dėmesys yra teikiamas problemoms, kylančioms ar pasireiškiančioms šiuolaikinių globalizacijos, Europos integracijos procesų, taip pat žiniomis grindžiamos visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo iššūkių kontekste.

Jūsų dėmesiui siūlomas eilinis „Viešojo administravimo“ žurnalas, kaip įprasta, yra skirtas įvairioms visuomenės socialinio, ekonominio gyvenimo bei politinės raidos aktualijoms, ypač toms, kurios atspindi reikmes ir būtinumą tinkamai reaguoti į naujausius ekonomikos efektyvinimo, ekologiškumo, saugumo, taip pat į viešojo valdymo tobulinimo bei viešojo sektoriaus plėtros iššūkius ir poreikius. Šiame žurnalo numeryje skelbiamuose straipsniuose aptariami įvairūs klausimai, skirti tiek viešosios politikos ir viešojo valdymo orientavimui į ekonominės raidos ekologizavimą, į intelektinės veiklos aktyvinimą bei įvairių visuomenės saugumo problemų sprendimą, tiek ir viešajame sektoriuje bei viešajame administravime panaudojamų vadybos ir valdymo priemonių bei paramos sistemų tobulinimą.

Tikimės, kad žurnalo publikacijos bus Jums ir naudingos, ir įdomios.

Dear readers,

Publications of the “Public Administration” are characterized by a wide variety of topics and problems that are discussed, the extremely complex phenomena of modern society are described, the needs and opportunities for purposeful improvement of public policy and modernization of public administration are highlighted. Priority attention is usually given to those problems of the modern society, the solution of which requires both fundamentally new public policy ideas and a serious transformations in various fields of public administration.

A tradition has arisen in the practice of journal publishing that many publications are focused on problems arising or manifested in the context of contemporary challenges of globalization, European integration processes, as well as of the creation of knowledge-based society and knowledge economy.

This issue of “Public Administration”, as usual, is intended for various actualities of the societal, economic life and political development, especially for those that reflect the needs to respond appropriately to the contemporary development trends and challenges of economic efficiency, ecology, security, as well as of the improvement of public administration and development of the public sector. The articles published in this issue of journal discuss various ideas that are oriented towards the public policy and public administration priorities to ecologization of economic development, the activation of intellectual development and to solve various public security problems, as well as to improve the management activities and management tools and support systems used in the public sector and public administration.

We hope that publications of this issue of the “Public Administration“ will be useful and interesting to you.

MARKETINGO TYRIMAI PLĖTOJANT VIEŠĄJĮ SEKTORIŲ

MARKETING RESEARCH IN THE DEVELOPMENT OF THE PUBLIC SECTOR

Eugenijus CHLIVICKAS, prof. dr.
Lietuvos viešojo administravimo lavinimo
institucijų asociacija

Eugenijus CHLIVICKAS, Prof Dr
Lithuanian Public Administration Training
Association

Santrauka

Šiuo metu viešajam sektoriui keliami vis nauji reikalavimai: būtina tenkinti nuolat augančius visuomenės narių poreikius taikant tobulesnius viešojo administravimo procedūras, kartu piliečiams suteikiant geresnes ir įvairesnes viešąsias paslaugas. Šiuo atveju tikslinga pasinaudoti verslo sektoriuje sukaupta patirtimi, ypač gerai įvaldytomis marketingo priemonėmis ir instrumentais.

Pažymėtina, kad labai naudinga patirtis yra sukaupta marketingo tyrimų ir marketingo informacinių sistemų panaudojimo srityje. Marketingo tyrimai sudaro tinkamas prielaidas gauti informaciją apie vartotojų poreikius, reakciją į teikiamas paslaugas, o taip pat vartotojų lūkesčius ir pageidavimus. Gautą informaciją galima tinkamai panaudoti nustatant paslaugų tobulinimo gaires viešajame sektoriuje, būsimųjų paslaugų paklausą ir pobūdį.

Kita labai svarbi marketingo tyrimų sritis yra marketingo aplinkos tyrimai. Išorinės aplinkos pokyčiai XXI a. tiek dinamiški ir spartūs, jog būtina transformuoti ir anksčiau taikytus marketingo tikslus ir veiklos metodus. Vykstanti marketingo transformacija reikalauja, kad viešųjų paslaugų vartotojas būtų vertinamas ne tik kaip veiklos centras ir kad dėmesys būtų sutelktas ne tik į viešųjų paslaugų vartotojų reikmių tenkinimą, bet – kas ypač svarbu – į jų poreikio kryptingą ir nuoseklų ugdymą dabar ir ateityje.

Šiuolaikinėmis sąlygomis vartotojų elgsena viešajame sektoriuje tampa vis svarbesniu tyrimų objektu. Ištyrus vartotojų elgseną galima tiksliau nustatyti būsimąją paklausą teikiamoms viešosioms paslaugoms. Be to, buvo nustatyta, kad galima ir būtina taikyti ugdymo programas, kryptingai įtakojant vartotojų elgseną ateityje.

Summary

Currently, new requirements are being set for the public sector: it is necessary to meet ever-increasing needs of members of society through better public administration procedures, at the same time seeking to provide better public services. In this case, it is advisable to take advantage of the experience gained in the business sector, especially of well-managed marketing tools and instruments. It should be noted that very useful experience is accumulated in the field of marketing research and marketing information systems. Marketing research is a prerequisite for obtaining information on consumer needs, responses to the services provided, as well as consumer expectations and preferences. The information obtained can be used appropriately for the purpose of identifying guidelines for service improvement in the public sector, the demand and format of future services.

Another area that is very important for marketing research is marketing environment research. Changes in the external environment in the 21st century are both dynamic and fast, which is necessary to transform the previously used marketing goals and operating methods. The ongoing marketing transformation requires that the public service user should be valued not only as an operational center, but also focusing on the satisfaction of the needs of public service users, as well as, and above all, on the need for targeted and consistent education now and in the future.

In modern conditions, consumer behavior in the public sector is becoming an increasingly important subject of research. Research of consumer behavior helps to determine future demand for public services. In addition, it has been found that it is possible and even necessary to apply educational programs seeking to influence consumer behavior in the future in or-

je, siekiant suteikti jiems inovatyvias ir šiuolaikinius reikalavimus atitinkančias viešąsias paslaugas. Todėl galima teigti, kad viešosios organizacijos, pasinaudodamos moderniais marketingo tyrimo instrumentais, turėtų ne tik surinkti informaciją apie vartotojų poreikius, išorinę marketingo aplinką, pažinti vartotojų elgseną, bet ir aktyviai veikti formuojant ateities vartotojų poreikius ir elgesį.

Raktiniai žodžiai: marketingo tyrimai, viešasis sektorius, plėtra

der to provide them with innovative and up-to-date public services. Therefore, it can be stated that public organizations, using modern marketing research tools, should not only collect information about user needs, the external marketing environment, to get to know consumer behavior, but also actively participate in shaping the needs and behavior of future consumers.

Keywords: Marketing Research, Public Sector, Development

METAVALDYMAS: KULTŪROS VEIKSNIAI

METAGOVERNANCE: CULTURAL FACTORS

Adomas Vincas RAKŠNYS

Mykolo Romerio universitetas, Vilniaus kolegija

Ramūnas VANAGAS, doc. dr.

Mykolo Romerio universitetas

Monika KONDRATAVIČIŪTĖ

Vilniaus kolegija

Adomas Vincas RAKSNYS

Mykolas Romeris University, Vilnius College

Ramunas VANAGAS, dr

Mykolas Romeris University

Monika KONDRATAVICIUTE

Vilnius College

Santrauka

Šiuolaikiniame viešojo administravimo diskurse vis dažniau minima metavaldymo sąvoka, kuomet atsižvelgiant į XXI a. nacionalinius ir globalius iššūkius mokslininkai diskutuoja apie skirtingų viešajame administravime taikomų socialinio koordinavimo formų derinimo galimybes įvairiose viešosios politikos įgyvendinimo lygmenyse, siekį išvengti vien hierarchija, rinka ar tinklaveika paremtų valdymo tipų ribotumų bei poreikį tokiu būdu demokratizuoti viešąjį valdymą maksimaliai išnaudojant kompleksinės sąveikos tarp skirtingų suinteresuotų pusių privalumus.

Tačiau straipsnyje laikomasi nuomonės, kad siekiant tolimesnės šios koncepcijos formavimosi, veiksmingo ir efektyvaus taikymo praktikoje, pirmiausiai yra būtina išspręsti kultūrinius iššūkius susijusius su metavaldymo koncepcija, nes hierarchija, rinka ar tinklaveika paremtas valdymas yra pirmiausiai kultūrinis konstruktas neatsiejamas nuo specifinio konteksto. Šie trys socialiniai konstruktai plečiantis metavaldymo taikymo sferai neabejotinai sąlygoja skirtingą viešojo valdymo problemų supratimą ir jų sprendimo instrumentarijų, ganėtinai opozicines ir sunkiai suderinamas vertybes. Kita vertus, būtina pripažinti, kad tiek užsienio, tiek Lietuvos autorių darbuose kultūrinė analizė metavaldymo kontekste yra ribota, kokybiškai bei kiekybiškai paviršutiniška, tačiau viešojo administravimo literatūroje gausu tyrimų kuriuose nagrinėjami skirtingų socialinio koordinavimo tipų pritaikomumo galimybės hierarchinio viešojo administravimo, naujosios viešosios vadybos ir naujojo

Summary

In the discourse of modern public administration the concept of metagovernance is mentioned more and more often when, according to the national and global challenges of the XXI century, scientists discuss the possibilities of combining different forms of coordination of public administration in various levels of the implementation of public policy, aspirations to avoid limitations of governance based only on hierarchy, market or networking, and the need to democratize public management by maximizing the advantages of the complex interaction between different stakeholders.

However, in the article we will assume that with regard to further formation of this concept and its efficient and effective application in practice, first of all it is necessary to solve the cultural challenges associated with the concept of metagovernance, because governance based on hierarchy, market or networking is primarily a cultural construct, inseparable from the specific context. These three social constructs, when expanding the scope of metagovernance, definitely leads to a different understanding of public management problems and instrumentation of their solutions, quite oppositional and hardly compatible values. On the other hand, it must be recognized that in the works of both foreign and Lithuanian authors cultural analysis in the context of metagovernance is limited, qualitatively and quantitatively superficial, but public administration literature is rich in studies dealing with applicability of different types of social coordination opportunities in the context of hierarchical public administration, the New Public Management and the New Public Governance at macro, and micro levels that can be useful and

viešojo valdymo kontekste, tiek makro, mikro lygmenimis, kuri gali būti naudinga ir vertinga siekiant identifikuoti potencialius iššūkius metavaldymo koncepcijai. Todėl straipsnyje keliamas tikslas apibrėžti galimus kultūrinius iššūkius, konfliktus, jų raiškos lygmenis metavaldymo struktūroje. Tikslui pasiekti autoriai naudojo literatūros analizės, sintezės, apibendrinimo metodus.

Raktiniai žodžiai: metavaldymas, nacionalinė kultūra, organizacinė kultūra, viešasis sektorius.

valuable in order to identify the potential challenges for the concept of metagovernance.

Keywords: *Metagovernance, National Culture, Organizational Culture, Public Sector*

THE GREEN ECONOMIC GROWTH: CONTEMPORARY CHALLENGES

ŽALIOSIOS EKONOMIKOS AUGIMAS: ŠIUOLAIKINIAI IŠŠŪKLAI

Angele KEDAITYENE, Dr, Assoc Prof
European Research Executive Agency, European
Commission

Angelė KEDAITYENĖ, doc. dr.
Europos mokslinių tyrimų vykdomoji agentūra,
Europos Komisija

Summary

Green economic growth is ambitious concept, which means decoupling of the reduction of green gas emissions from the economic growth, i.e. that greening of the economy goes hand by hand with economic growth. There are no clear estimates on the costs of the transition towards green economic growth, as well as on the success of the process. Effective climate policy meant to be expensive, although the damages from climate change are likely to be much costlier. Climate-change mitigation is likely to involve costs overall, but well-designed policies and incentives could bring these costs down substantially.

While implementing green economic growth strategies, Governments may focus upon three mechanisms, providing for win-win solutions: (1) green stimulus packages, (2) market-correction or price-based policies, and (3) green industrial innovation or, in a broad way, a technological transformation that leads to improvements in efficiency and increased reliance on renewable energy sources.

Furthermore, success of the transition depends on the regulations, which matters for the green growth to happen, and which in the broader way means Governance, means incentives and the involvement of the civil society, of the local communities.

Keywords: Green Economic Growth, Clean Technologies, Green Investments, Market Instruments, Regulations

Santrauka

Žalioji ekonomika yra ambicinga koncepcija, ji reiškia jog ekonomikos augimas tampa atsietas nuo šiltnamio dujų ismetimo didėjimo, t.y., jog ekonomikos ekologiškumas ir ekonomikos augimas yra neatsiejami. Nėra aiškių perėjimo prie žaliosios ekonomikos kaštų įvertinimų. Manoma, jog veiksminga klimato kaitos mažinimo politika turėtų būti brangi, nors klimato kaitos sukelti ekonominiai nuostoliai gali būti gerokai didesni. Tikėtina, kad klimato kaitos mažinimo politika turės savo kaštus, tačiau gerai parengtos jos įgyvendinimo priemonės ir paskatos gali šias išlaidas esminiai sumažinti.

Įgyvendinant žalios ekonomikos augimo strategijas, vyriausybės gali naudotis trijų esminių sprendimų paketais, kurie pripažinti veiksmingais: 1) žaliosios ekonomikos investicijos ir stimulai; 2) rinkos ir kainų mechanizmai; 3) žaliosios ekonomikos inovacijos, arba plačiąja prasme – technologinė pertvarka, dėl kurios padidėja energijos efektyvumas ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtra.

Be to, pereinamojo laikotarpio sėkmė priklauso nuo reglamentų, kurie yra svarbūs siekiant “žaliojo” augimo, o tai plačiąja prasme reiškia valdymą, tai reiškia paskatas ir pilietinės visuomenės bei vietos bendruomenių dalyvavimą.

Raktiniai žodžiai: žaliosios ekonomikos augimas, svarios technologijos, žaliosios investicijos, rinkos priemonės, reglamentai

INTELEKTINIS POTENCIALAS IR INTELEKTINĖ VEIKLA ŠIUOLAIKINĖS VISUOMENĖS GYVENIME: HARMONIJOS, TVARIOS PLĖTROS IR SAUGUMO SIEKIAI

*INTELLECTUAL POTENTIAL AND INTELLECTUAL ACTIVITIES IN THE
LIFE OF CONTEMPORARY SOCIETY: ASPIRATIONS OF THE HARMONY,
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND SECURITY*

Borisas MELNIKAS, prof. habil. dr.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas,
Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Borisas MELNIKAS, Prof Dr Habil
Vilnius Gediminas Technical University,
The General Jonas Zemaitis Military Academy of
Lithuania

Santrauka

Šiame teorinio pobūdžio straipsnyje yra nagrinėjami harmonijos, darnos, tvarumo ir saugumo siekių ir orientacijų sklaidos bei šiomis orientacijomis grindžiami visuomenės bei jos gyvenimo būdo kaitos ir plėtojimo procesai, taip pat įvairios šiuolaikinei visuomenei reikšmingos harmonijos, tvarumo, darnos ir saugumo aplinkybės. Parodyta, kad harmonijos, darnos, tvarumo ir saugumo siekių ir orientacijų sklaidos bei šiomis orientacijomis grindžiami visuomenės bei jos gyvenimo būdo kaitos ir plėtojimo procesai, kaip visuma, yra labai svarbi ir perspektyvi mokslinių tyrimų sritis.

Išryškinti harmonijos, darnos, tvarumo ir saugumo siekių ir orientacijų sklaidos bei šiomis orientacijomis grindžiamų visuomenės bei jos gyvenimo būdo kaitos ir plėtojimo procesų prioritetai, atskleisti šių orientacijų sklaidos principai, apibūdinta jų svarba sprendžiant šiuolaikines tvarumo ir saugumo problemas.

Išryškinti visuomenės intelektualinio potencialo, jo kryptingo ir intensyvaus kūrimo ir plėtojimo, taip pat intelektualinės veiklos aktyvinimo vaidmuo ir svarba šiuolaikinių harmonijos, darnos, tvarumo ir saugumo siekių ir orientacijų kontekste. Parodyta, kad harmonijos, darnos, tvarumo ir saugumo siekių ir orientacijų sklaidos bei šiomis orientacijomis grindžiami visuomenės bei jos gyvenimo būdo kaitos ir plėtojimo procesai, kaip visuma, sudaro prielaidas iš esmės modernizuoti visuomenę ir įgyvendinti pagrindinius harmonijos, tvarumo, darnos plėtros ir saugumo siekius.

Summary

This theoretical article dealt with the processes of dissemination of aspirations and orientations of harmony, sustainable development, sustainability and security and the processes of changes and development of these orientations based society and its lifestyle, as well as with various circumstances of harmony, sustainability, sustainable development and security. It is shown that the processes of dissemination of aspirations and orientations of harmony, sustainable development, sustainability and security and the processes of changes and development of these orientations based society and its lifestyle, as a whole, is a very important and promising area of the scientific research.

The priorities of the processes of dissemination of aspirations and orientations of harmony, sustainable development, sustainability and security, and the processes of changes and development of these orientations based society and its lifestyle are highlighted, the principles of the processes of dissemination of these orientations are revealed.

The role and importance of the intellectual potential of a society, of its intensive creation and development, as well as of the activation of intellectual activities in the context of contemporary aspirations and orientations of harmony, sustainable development, sustainability and security are described. It is shown that the processes of dissemination of aspirations and orientations of harmony, sustainable development, sustainability and security, and the processes of changes and development of these orientations based society and its lifestyle, as a whole, creates preconditions to the depth modernization of society and to the imple-

Raktiniai žodžiai: visuomenė, intelektinis potencialas, intelektinė veikla, harmonija, tvarumas, saugumas, darni plėtra, mokslinis pažinimas

mentation of the main goals of harmony, sustainability, sustainable development and security.

Keywords: Society, Intellectual Potential, Intellectual Activities, Harmony, Sustainability, Security, Sustainable Development, Scientific Cognition

SAUGUMO PROBLEMOS: MOKSLINIŲ TYRIMŲ POREIKIAI IR PRIORITETAI ŠIUOLAIKINIŲ IŠŠŪKIŲ KONTEKSTE

SECURITY PROBLEMS: THE NEEDS AND PRIORITIES OF THE SCIENTIFIC RESEARCH IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY CHALLENGES

Borisas MELNIKAS, prof. habil. dr.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas,
Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Borisas MELNIKAS, Prof Dr Habil
Vilnius Gediminas Technical University,
The General Jonas Zemaitis Military Academy of
Lithuania

Santrauka

Šiame teorinio pobūdžio straipsnyje yra nagrinėjamos įvairios saugumo aplinkybės ir problemos, kylančios šiuolaikinėmis globalizacijos, žiniomis grindžiamos visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo, taip pat Europos integracijos plėtojimo sąlygomis. Atskleidžiama sąsaja tarp visuomenei būdingų raidos ir pažangos procesų, atspindinčių saugumo siekių ir poreikių suvokimą, ir tarp tų raidos ir pažangos procesų, kurie betarpiškai atspindi žiniomis grindžiamos visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimą, taip pat Europos integracijos plėtrą. Išryškinama mintis, kad pagrindinė prielaida įgyvendinti šiuolaikinius saugumo siekius yra žiniomis grindžiamos visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo bei Europos integracijos procesų aktyvinimas ir intensyvinimas.

Aprašoma saugumo apraiškų ir saugumo problemų įvairovė, detalai charakterizuojami įvairūs saugumą apibūdinantys požymiai. Išryškina mos saugumo problemos, kylančios šiuolaikinėmis globalizacijos, žiniomis grindžiamos visuomenės bei žinių ekonomikos kūrimo, taip pat dabartinėmis Europos integracijos aktyvinimo bei Europos Sąjungos raidos sąlygomis. Atskleidžiami saugumo problemų sprendimo prioritetai, visų pirma – atspindintys poreikius aktyvinti žiniomis grindžiamos visuomenės bei žinių ekonomikos kūrimą. Išryškunami mokslinių tyrimų ir praktinių darbų, skirtų spręsti saugumo problemas žiniomis grindžiamos visuomenės bei žinių ekonomikos kūrimo, taip pat dabartinėmis Europos integracijos aktyvinimo bei Europos Sąjungos raidos sąlygomis, prioritetai.

Summary

This theoretical article examines various circumstances and problems of the security that arise under contemporary conditions of globalization, of the creation of knowledge based society and knowledge economy, as well as in the context of the European integration processes. The interface between the societal development processes, reflecting the aspirations and needs of security and their perceptions, and the development processes that directly reflect the creation of knowledge based society and knowledge economy, as well as the development of European integration, is disclosed. The idea is highlighted that the activation and intensification of the processes of the creation of knowledge based society and knowledge economy, as well as of the European integration processes is the main precondition for the realization of the contemporary aspirations of the security.

The variety of the security manifestations and security issues is described, various features of the security are characterized in details. The security problems, which are typical under contemporary conditions of globalization, of the knowledge based society and knowledge economy creation, as well as the activation of the current European integration and the European Union's development processes, are revealed. The priorities of the solutions of security problems are disclosed, in particular – in accordance with the needs to activate the knowledge based society and knowledge economy creation.

The priorities of the practical activities and scientific research on the security problems solutions are highlighted.

Security problems are described as an important area of the scientific research in the context of the

Saugumo problemos apibūdinamos kaip svarbi mokslinių tyrimų sritis šiuolaikinių globalizacijos, žiniomis grindžiamos visuomenės kūrimo bei Europos integracijos procesų ir iššūkių kontekste.

Raktiniai žodžiai: saugumas, globalizacija, žiniomis grindžiama visuomenė, žinių ekonomika, Europos integracija

challenges and contemporary processes of globalization, creation of knowledge based society and development of European integration.

Keywords: *Security, Globalization, Knowledge-based Society, Knowledge Economy, European Integration*

BANKROTO ADMINISTRATORIŲ PROFESINĖ VEIKLA: MOTYVACIJŲ ASPEKTAI

PROFESSIONAL ACTIVITY OF BANKRUPTCY ADMINISTRATORS: ASPECTS OF MOTIVATION

Alvydas RAIPA, prof. dr.
Vilija MOGENYTĖ-JASILIONĖ
Mykolo Romerio universitetas

Alvydas RAIPA, Prof Dr
Vilija MOGENYTE – JASILIONE
Mykolas Romeris university

Santrauka

Šio straipsnio tikslas - analizuojant bankroto administravimo profesinę veiklą naujojo viešojo valdymo kontekste, atskleisti aktualią atlyginimo skyrimo bankroto administratoriui reglamentavimo Lietuvoje praktinę problematiką bei aptarti bankroto administratoriaus galimos profesinės demotyvacijos dekompoziciją ir tikėtinas demotyvacijos pasekmes. Esminiai naujojo viešojo valdymo paradigmos raiškos bruožai - tarpsektorinė tinklaveika, aukštos kvalifikacijos žmogiškųjų išteklių poreikis, efektyvus veikimas nuolatinių pokyčių aplinkoje, privaloma orientacija į efektyvumą ir viešąjį interesą atsikartoja ir yra identifikuojami specifiniame bankroto administratoriaus profesiniame veikime, jo atsakomybėse. Meta-valdymo charakteristikų realizavimas, vadovavimasis jų nuostatomis bankroto administratoriaus profesiniame veikime pakelia administratoriaus įprastinį veikimą į aukštesnį lygį, o efektyvus bankroto procesas lygia-grečiai prisideda prie naujojo viešojo valdymo strateginių tikslų įgyvendinimo.

Efektyviai bankroto procedūrai reikšminga šiame straipsnyje analizuojama esminio bankroto proceso subjekto – bankroto administratoriaus motyvacija ir atitinkamai demotyvacija veikti. Šiuo metu galiojantis su atlyginimo skyrimu bankroto administratoriui susijęs teisinis reglamentavimas Lietuvoje iš esmės negali būti laikomas teisiškai nuosekliu, jis neužtikrina bankroto administratoriaus teisėtų lūkesčių dėl atlygio, todėl gali būti traktuojamas kaip profesinės demotyvacijos pagrindas. Egzistuoja sąsajos tarp teisingo atlyginimo administratoriui ir efektyvaus bankroto proceso: neišsprendus tinkamo apmokėjimo už adminis-

Summary

The purpose of this article is to reveal relevant practical problems of bankruptcy administrators' remuneration related regulation and identify the decomposition of bankruptcy administrators' potential demotivation, also its plausible outcomes while discussing professional practice of bankruptcy administrator in the context of new public governance. Significant features of the new public governance paradigm, i.e. inter-sectoral networking, the need for highly qualified human resources, functioning in the environment of constant change, mandatory orientation towards efficiency and public interest are recurrent in the specific functions and responsibilities of the bankruptcy administrator. The duplication of metagovernance characteristics in the professional activities of the bankruptcy administrator seems to raise the administrator's regular operation to a higher level, while an effective bankruptcy process contributes to the implementation of the new public government paradigm strategic goals.

The motivation and, accordingly, demotivation of the main proactive subject in bankruptcy procedure – bankruptcy administrator is significantly important for effective procedure as a whole. Current legal regulation in Lithuania related to the aspects of bankruptcy administrator's remuneration cannot be considered legally consistent, it does not ensure the legitimate expectations of the insolvency administrator are met and therefore can be considered as the basis for administrator's professional demotivation. There is an interface between a fair remuneration for the administrator and effective bankruptcy process: without solving the problem

tratoriaus darbą klausimo neadekvatu tikėtis motyvuoto nemokumo profesionalo, proceso veiksmuose siekiančio geriausių pastangų. Tikslinga atlyginimo probleminių klausimų sprendimą fiksuoti kaip prioritetinę kategoriją nemokumo procesų valdymo problematikos lauke: teisingas apmokėjimas administratoriui laikytinas būtina prielaida sprendžiant kitus su bankroto valdymu ir efektyvumo didinimu susijusius klausimus, tokius kaip korupcijos mažinimas, platesnis viešojo intereso atstovavimas, kreditorių reikalavimo tenkinimas didesne apimtimi ir kt.

Raktiniai žodžiai: bankroto administratoriaus atlyginimas, bankroto administravimas, metavaldymas, naujasis viešasis valdymas, motyvacija

of proper payment for the work of administrator, it is inadequate to expect a motivated insolvency professional, demonstrating the best possible effort in the procedural actions. It is expedient to approach bankruptcy administrator's remuneration related issues as a priority category in the field of insolvency management related problems. Fair remuneration to bankruptcy administrator is considered a necessary precondition for solving other bankruptcy management and efficiency issues, such as erasure of corruption, wider representation of the public interest, satisfaction of creditors' claims in greater extent, etc.

Keywords: *Bankruptcy Administrator Remuneration, Bankruptcy Administration, Metagovernance, New Public Governance, Motivation*

BANKROTO ADMINISTRATORIŲ ATLYGINIMAI: SITUACIJOS ANALIZĖ

COMPENSATIONS FOR BANKRUPTCY ADMINISTRATORS: SITUATION ANALYSIS

Alvydas RAIPA, prof. dr.
Vilija MOGENYTĖ-JASILIONĖ
Mykolo Romerio universitetas

Alvydas RAIPA, Prof Dr
Vilija MOGENYTE – JASILIONE
Mykolas Romeris university

Santrauka

Esminis šio straipsnio tikslas – pristatyti atlyginimo skyrimo bankroto administratoriui dekompoziciją, identifikuoti struktūrinius atlyginimo skyrimo elementus, įvardinant galiojančią šių klausimų teisinį reglamentavimą Lietuvoje ir palyginant jį su pasirinktų Europos valstybių – Latvijos, Didžiosios Britanijos ir Švedijos atitinkamomis įstatyminio reglamentavimo nuostatomis. Teisinio šio klausimo reguliavimo modifikavimas (Lietuvoje šiuo metu vykdomi nemokumo administravimo srities sisteminiai pokyčiai) traktuojamas metavaldymo kontekste. Metavaldymo įtaka stebima pastarojo laikotarpio bankroto administravimo procesų modernizavimo kryptyse: teisinio reguliavimo pakeitimais didinamas valstybės koordinavimo ir procesų valdymo vaidmuo, deklaruojamas siekis modernizavimo reformomis išgyvendinti korupciją ir kitas viešojo intereso prasme žalingas praktikas, bankroto administravimo procesų valdyme stebima tinklaveika, atsiskleidžia kvalifikuotų viešojo sektoriaus darbuotojų būtinybė.

Lyginamoji atlyginimo skyrimo bankroto administratoriui dekompozicijos analizė atskleidžia esmines šio klausimo reglamentavimo Lietuvoje praktiką ir galimas pokyčių kryptis. Administratorius parenkamas atsitiktiniu būdu, naudojant kompiuterinę sistemą ir skiriamas neskundžiama teismo nutartimi; administratoriaus atlyginimą tvirtina kreditoriai, jų sprendimas gali būti skundžiamas teismui, kuris pagal Vyriausybės patvirtintus rekomenduojamus atlyginimo dydžius neskundžiama nutartimi nustato atlyginimo sumą; iki šiol nėra efektyviai veikiančio bankroto administratoriaus atlyginimo finansavimo mechanizmo mažaturčių ir beturčių įmonių bankroto atveju, didžiausia rizika ir finansinė našta ten-

Summary

The main goal of this article is to present compensation for a bankruptcy administrator decomposition – to identify the structural elements of compensation procedure while analyzing relevant existing legal regulations in Lithuania and comparing it with the legal regulations in the selected European countries – Latvia, Great Britain and Sweden. The modification of legal regulation in this field (currently insolvency administration systematic changes are being introduced in Lithuania) are interpreted in the metagovernance context. The influence of metagovernance is being witnessed in the recent tendencies of bankruptcy administration modernization: regulatory changes increases the role of state in coordination and process management, the official aim to eradicate corruption and other practices harmful to public interest by modernization reforms is being declared, networking is being used in the management of bankruptcy administration processes, the need of qualified public sector employees has emerged.

Comparative analysis of compensation for a bankruptcy administrator decomposition reveals main aspects of compensation for a bankruptcy administrator related legal regulation in Lithuania: bankruptcy administrator is assigned randomly by an automated system and is subsequently appointed by an unappealable ruling by the court; An insolvent company's creditors decide the amount of compensation for the bankruptcy administrator. This decision can be challenged in the courts, and a court may issue an unappealable ruling on the bankruptcy administrator's compensation based on government recommendations for appropriate compensation amounts; In the case of insolvent companies with limited or no assets at all, there is no mechanism in place for compensation for a bankruptcy administrator and the main burden of procedural expenses lies with the administrator.

ka pačiam bankroto administratoriui. Spręsti-
na, kad bankroto administratoriaus atlyginimo
skyrimo reglamentavimas Lietuvoje negali
būti traktuojamas kaip teisiškai nuoseklus.
Įstatymo nuostatos, jas palyginus su tapačiu
reguliavimu Latvijoje, Didžiojoje Britanijoje
ir Švedijoje, Lietuvoje vertintinos kaip labiau-
siai nepalankios bankroto administratoriams.
Siekiant suinteresuotas bankroto proceso ša-
lis ir pačią visuomenę tenkinančių rezultatų
nemokumo valdymo srityje, reikalinga stiprin-
ti tinklaveikos raišką sprendimų priėmimo ir
realizavimo, būtinos viešosios konsultacijos,
glaudus bendradarbiavimas su visomis in-
teresų grupėmis, taip pat atskirų planuojamų
sprendimų, viešojo administravimo veiksmų
vertinimas viešojo intereso ir viešosios vertės
kūrimo aspektais.

Raktiniai žodžiai: bankroto administratori-
aus atlyginimas, bankroto administravimas,
metavaldymas, naujoji viešoji vadyba, naujasis
viešasis valdymas

*The regulation of compensation for bankruptcy
administrators in Lithuania is not legally consis-
tent. A comparison of Lithuanian regulations
to relevant legal provisions in Latvia, the United
Kingdom, and Sweden reveals that Lithuania's
regulations are relatively the least favorable ones
for bankruptcy administrators. Aiming results
in the field of insolvency management that would
satisfy stakeholders and society itself, one needs to
strengthen networking in the decision making and
realization. Public consultations, working closely
with all the interest groups is necessary, also the
pre-evaluation of planned decisions and future
public administration actions through the aspect
of public interest is vital.*

Keywords: *Bankruptcy Administrator Remu-
neration, Bankruptcy Administration, Metagov-
ernance, New Public Management, New Public
Governance*